

Đổi mới phương pháp dạy học và kiểm tra đánh giá đối với sinh viên trước tác động của ChatGPT

Nguyễn Kiên Cường*

*ThS. Trường Đại học Lao động – Xã hội

Received: 15/9/2023 Accepted: 22/9/2023 Published: 6/10/2023

Abstract: Currently, Chat GPT-4 is the latest version which is much smarter than the previous version GPT-3.5 due to its ability to process both text and image input. From that development, Chat GPT has become an effective assistant to people in many fields, especially the field of education. For higher education in general as well as Law training in particular, the teaching and learning process and assessment process are also significantly influenced by ChatGPT and similar applications. The article focuses on analyzing and proposing solutions to innovate teaching methods and assessment for full-time university students facing the impact of ChatGPT.

Keywords: Artificial intelligence; ChatGPT; teaching methods; testing, evaluation and training programs; student.

1. Mở đầu

Cuộc Cách mạng Công nghiệp lần thứ tư (CMCN 4.0) đã và đang diễn ra một cách nhanh chóng, mạnh mẽ, có tác động to lớn đến các lĩnh vực của đời sống xã hội. Trong số những thành tựu nổi bật của CMCN 4.0, không thể không nhắc đến trí tuệ nhân tạo (AI) – một lĩnh vực mới của khoa học máy tính nhưng đang phát triển với tốc độ chóng mặt trong những năm gần đây. Để thực hiện được nhiệm vụ này, AI cần có khả năng phân tích, chọn lọc thông tin phù hợp để đưa ra hướng giải quyết hợp lý. Một ứng dụng phát triển từ nền tảng AI mới được ra mắt nhưng ngay lập tức đã nhận được sự chú ý của những người sử dụng công nghệ trên khắp thế giới là ChatGPT, hay có tên gọi đầy đủ là Chat Generative Pre-training Transformer. Hiểu một cách đơn giản, ChatGPT là một chương trình máy tính sử dụng trí tuệ nhân tạo để tương tác với con người thông qua hình thức tin nhắn (chatbot). Các chatbot (tạm dịch: Hộp trò chuyện/Hộp tin nhắn) đời đầu thường được các doanh nghiệp sử dụng thay thế cho nhân viên trực hay tổng đài viên để tư vấn, trả lời cho khách hàng những câu hỏi đơn giản nhất liên quan đến hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp.

Với đặc điểm này, ChatGPT đã trở thành một trợ thủ đắc lực với con người trong nhiều lĩnh vực đặc biệt là lĩnh vực giáo dục. Đối với giáo dục đại học (GDĐH) nói chung cũng như đào tạo ngành Luật nói riêng, qus trình dạy học (QTDH) và KTĐG cũng chịu tác động không nhỏ từ ChatGPT và các ứng dụng tương tự. Bên cạnh các ưu điểm như giúp SV tìm kiếm thông tin nhanh chóng, cung cấp đáp án với độ chính xác tương đối cao, tiết kiệm nhiều thời gian

dành cho việc tra cứu thì ChatGPT cũng tác động đến những lo ngại về nguy cơ khiến cho người học trở nên thụ động, phụ thuộc vào công nghệ, giảm tư duy sáng tạo và khả năng tự nghĩ ra các ý tưởng hay cách giải quyết công việc... Trong kỷ nguyên số hóa, GDĐH sẽ thay đổi sâu rộng từ môi trường giáo dục, vai trò của người dạy, người học đến PPDH, phương pháp KTĐG. Do đó, rất cần thiết đặt ra yêu cầu đổi mới PPDH và KTĐG đối với SV trước tác động của ChatGPT.

2. Nội dung và kết quả nghiên cứu

2.1 Quan điểm của Đảng, Nhà nước về đổi mới giáo dục

Đảng và Nhà nước ta luôn quan tâm đến giáo dục, đặc biệt trong bối cảnh khoa học, công nghệ phát triển nhanh như vũ bão. Hội nghị lần thứ tám BCH TƯ Đảng khóa XI, đã ban hành Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện GD&ĐT, đáp ứng yêu cầu CNH, HĐH trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng XHCN và hội nhập quốc tế. Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Chỉ thị số 16/CT-TTg về việc tăng cường năng lực tiếp cận Cuộc CMCN 4.0 (ngày 4-5-2017). Bộ GD&ĐT đã xây dựng Đề án Hỗ trợ SV khởi nghiệp đến năm 2025; Đề án Nâng cao năng lực đội ngũ GV, CBQL các cơ sở GDĐH đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản toàn diện GD&ĐT giai đoạn 2019 - 2030; Chiến lược Phát triển tổng thể GDĐH giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn 2035, làm cơ sở cho đổi mới, phát triển toàn diện và bền vững trong dài hạn của hệ thống GDĐH.

Dựa trên các quan điểm chỉ đạo nền tảng trên, Nghị quyết số 29- NQ/TU đã đưa ra nhiều nhiệm

vụ, giải pháp cụ thể nhằm hiện thực hoá mục tiêu đổi mới căn bản, toàn diện GD&ĐT, theo đó khẳng định một trong những nhiệm vụ cụ thể là cần “đổi mới mạnh mẽ mục tiêu, nội dung, phương pháp đào tạo... của nhà giáo.”

Từ quan điểm nhận thức cơ bản, có thể khái quát một số đặc trưng cơ bản của PPDH bao gồm:

Thứ nhất, PPDH phản ánh sự vận động của quá trình nhận thức của SV nhằm đạt được mục đích học tập.

Thứ hai, PPDH phản ánh cách thức hoạt động, tương tác, sự trao đổi thông tin, dạy học giữa GV và SV.

Thứ ba, PPDH phản ánh cách thức tổ chức, điều khiển hoạt động nhận thức của GV, kích thích và xây dựng động cơ; tổ chức hoạt động nhận thức và KT&DG kết quả nhận thức của SV; phản ánh cách thức tự tổ chức, tự điều khiển, tự KT&DG của SV.

Đối với GV – những người trực tiếp thực hiện giảng dạy ở cấp độ đại học, các PPDH vừa phải đảm bảo những tiêu chí cơ bản trên nhưng cũng đồng thời cần biến đổi, thực hiện một cách linh hoạt, phù hợp với môi trường giáo dục đặc thù với người học đều đã có nền tảng kiến thức xã hội nhất định và khả năng nhận thức đầy đủ. Từ nền tảng lý luận, cơ sở pháp lý và yêu cầu từ thực tiễn đặt ra, có thể khẳng định quá trình đổi mới nội dung, PPDH, KT&DG đối với SV là xu thế tất yếu trong giai đoạn hiện nay.

2.2. Một số tác động tích cực của ChatGPT đối với QTDH và KT&DG SV

2.2.1. Tiết kiệm thời gian tìm kiếm thông tin

Chương trình học của các cơ sở đào tạo đại học thường sắp xếp để người học tại cùng một thời điểm học nhiều môn khác nhau, thường là các học phần ít nhiều có liên quan để SV có thể dễ dàng tiếp thu, vận dụng kiến thức từ môn học này sang môn học khác. Tuy nhiên, cũng chính khối lượng kiến thức “khổng lồ” phải tiếp thu cùng lúc như vậy có thể khiến cho SV khó tìm hiểu, tiếp cận được hết. Sử dụng Chat GPT trong QTDH giúp SV và GV tìm kiếm thông tin nhanh chóng, tiết kiệm nhiều thời gian dành cho việc tra cứu văn bản, tra cứu các tài liệu có liên quan đến nội dung môn học. Nếu như trước đây khi chúng ta coi Google là công dụng tiên tiến nhất để tìm kiếm thông tin, thì giờ đây OpenAI với Chat GPT đã hoàn toàn có thể thay thế vị trí đó. Thay vì phải tự tìm kiếm và đọc nhiều nguồn tài liệu khác nhau, SV có thể sử dụng chat GPT để truy vấn và nhận được kết quả ngay lập tức. Ngoài ra sử dụng GPT giúp GV và SV tạo ra các ý tưởng, bài viết và đề tài nghiên cứu

liên quan đến hầu hết các môn học.

2.2.2. Nâng cao khả năng tự học tập

Khi nghiên cứu các nội dung môn học, Chat GPT còn giúp cho SV có thể nâng cao khả năng học tập bằng cách đưa ra câu trả lời chính xác một cách nhanh chóng. SV có thể đặt những câu hỏi, nhờ giải thích các khái niệm khó hiểu trong các môn học hoặc giải đáp những câu hỏi liên quan đến các tình huống thực tế. Việc có một trợ lý ảo thông minh như Chat GPT giúp SV tăng lượng kiến thức, tăng khả năng hiểu biết.

2.2.3. Tạo ra tài liệu chất lượng

Ảnh hưởng của chat GPT đến PPDH còn nằm ở cách nó mang đến những tài liệu học tập chất lượng cao. Chỉ bằng một câu hỏi, ChatGPT có thể giúp SV tạo ra các bài tập, báo cáo hoặc đề tài nghiên cứu có chất lượng cao hơn và đáp ứng được các yêu cầu chuyên môn cũng như phong cách viết đa dạng. Đặc biệt, nguồn thông tin kiến thức mà Chat GPT mang đến là những thông tin được tổng hợp từ rất nhiều nguồn phong phú khác nhau, giúp GV, SV tiếp cận tối đa những kiến thức cập nhật nhất.

2.3. Một số tác động tiêu cực của ChatGPT đối với QTDH và KT&DG SV

Đối với GV: Khi công nghệ phát triển, nhiều công cụ hỗ trợ giảng dạy đòi hỏi GV phải thường xuyên cập nhật các PPDH hiện đại để tránh sự nhàm chán trong QTDH. Theo nghiên cứu của các nhà khoa học giáo dục trên thế giới, hiện nay có khoảng hơn 200 công cụ hỗ trợ có thể áp dụng vào QTDH và nghiên cứu. Tuy nhiên, những công cụ này không phải ai cũng hiểu, ai cũng có thể sử dụng trong thực tiễn. Hơn nữa, mỗi ngày công nghệ càng hiện đại hơn, nên nhiều GV có thể không theo kịp và khó ứng dụng vào trong giảng dạy làm cho hiệu quả giảng dạy bị giảm sút.

Đối với SV: ChatGPT còn có nhiều tác động hạn chế như việc quá phụ thuộc vào Chat GPT có thể ảnh hưởng đến tư duy sáng tạo và khả năng tự nghĩ ra các ý tưởng hay cách giải quyết các phát sinh trong thực tiễn giải quyết các mối quan hệ trong các lĩnh vực đời sống xã hội. Về cơ bản, thay vì tự suy nghĩ ra cách làm hoặc tìm hiểu nguyên nhân, SV chỉ cần dựa vào sự tổng hợp của Chat GPT để tìm câu trả lời một cách nhanh chóng. Đôi khi, những ý tưởng của Chat GPT với một vài thao tác chỉnh sửa đã có thể sử dụng tốt cho những cuộc thi nghiên cứu hay sáng tạo. Điều đó làm mất đi khả năng sáng tạo tự nhiên của SV và tư duy tìm kiếm cách giải quyết vấn đề.

Nếu như Google chỉ cung cấp cho SV hàng loạt

kết quả tìm kiếm từ nhiều nguồn thông tin khác nhau để SV có thể tự mình chọn lọc và tổng hợp, tăng kỹ năng của bản thân. Thì Chat GPT lại mang đến câu trả lời trực tiếp sau một vài giây ngắn ngủi từ khi câu hỏi được đặt ra. Đặc biệt câu trả lời của Chat GPT lại được tổng hợp từ nhiều nguồn và được hoàn thiện gửi đến dưới dạng một bản thông tin giúp bạn không còn tốn thời gian ngồi hàng giờ cho việc tra cứu.

Dù không thể phủ nhận hiệu quả của những tiện ích này, có thể khẳng định mặt trái của chúng là khiến cho nhiều SV ngại tư duy, lười suy nghĩ, dần trở nên thụ động cũng như mất đi động lực học tập.

Mặt khác, khi tiếp cận với các thông tin hay đáp án do ChatGPT đưa ra, không ít SV chọn làm đáp án đúng để trả lời câu hỏi trong KTĐG mà không hề kiểm chứng lại, thậm chí có trường hợp SV sử dụng luôn đáp án của ứng dụng thông minh làm câu trả lời của mình. Mục đích của hành vi này thường là nhằm đối phó với GV khi SV đó được yêu cầu phải đưa ra ý kiến, hoặc để được cộng điểm thành phần của môn học (thường là loại “điểm chuyên cần”, “điểm tham gia phát biểu, xây dựng bài trên lớp”, ...). Nếu GV không kịp thời phát hiện thực trạng này thì hoàn toàn có thể dẫn đến sự cạnh tranh không lành mạnh trên phạm vi rộng, thiếu công bằng trong môi trường giáo dục, dần dần khiến các SV chủ động tự suy nghĩ, đưa ra quan điểm sáng tạo của cá nhân không còn động lực phát biểu, tham gia thảo luận và đóng góp ý tưởng, đây thực sự là một nguy cơ không nhỏ đối với GD ĐH.

2.4. Một số giải pháp và kiến nghị

Thứ nhất, GV cần liên tục, chủ động cập nhật kiến thức chuyên môn và CNTT, chủ động làm quen và sử dụng thành thạo các phần mềm dựa trên trí tuệ nhân tạo để từ đó, có thể tối ưu hoá hiệu quả của các ứng dụng này. Nếu được sử dụng một cách hợp lý, ChatGPT và các ứng dụng tương tự hoàn toàn có thể trở thành công cụ hỗ trợ đắc lực, giải phóng người GV khỏi một số công việc giáo vụ thường ngày, từ đó có thể tập trung thay đổi từ dạy học truyền thụ kiến thức sang phát triển toàn diện phẩm chất, năng lực người học.

Thứ hai, PPDH cũng cần thích ứng với sự tiến bộ của CNTT theo hướng không phủ nhận, không ngăn cấm sự áp dụng của các phần mềm như ChatGPT, vì trên thực tế việc cấm sử dụng các ứng dụng này là không khả thi. Bên cạnh đó, trí tuệ nhân tạo là một phát minh hữu ích, đột phá của nhân loại, do đó, không nên đi ngược với sự phát triển của xã hội khi từ chối tiếp cận, tận dụng các thành tựu của Cách

mạng 4.0. Thay vào đó, nên sử dụng linh hoạt các phần mềm này như một công cụ hỗ trợ đắc lực cho cả hai phía (người dạy và người học) trong quá trình chuẩn bị hay tương tác. Ngay từ khâu chuẩn bị các câu hỏi để trao đổi, thảo luận cùng người học, GV đã có thể vận dụng ChatGPT và các công cụ khác dựa trên AI để hoàn thiện cách đặt vấn đề sao cho có thể tác động tốt nhất đến khả năng kích thích tư duy sáng tạo, chủ động của SV. Tương tự, các câu hỏi được chuẩn bị để sử dụng cho các đề thi đánh giá kết quả học tập hết học phần cũng nên được biên soạn theo hướng tăng số lượng câu hỏi tình huống với nhiều tình tiết đan xen, bao gồm nhiều ý nhỏ với mức độ khó tăng dần. Các dạng câu hỏi mở theo hướng yêu cầu SV đóng vai tư vấn viên, luật sư để tư vấn, giải quyết tình huống cũng cần bổ sung, tăng cường.

Thứ ba, phương pháp KTĐG đối với SV cần được thay đổi, cập nhật theo hướng bám sát với thực tế, cân bằng giữa lý thuyết hàn lâm với thực tiễn áp dụng, ưu tiên khả năng vận dụng kiến thức hàn lâm vào giải quyết các tình huống thực tế.

3. Kết luận

Không thể phủ nhận sức mạnh của ChatGPT nếu biết sử dụng đúng cách, có thể nó đưa ra thông tin không đáng tin cậy và cần kiểm chứng nhưng việc tra cứu một thông tin nhanh chóng sẽ xây dựng đủ một khung sườn cơ bản để giải quyết vấn đề. Với các vấn đề pháp lý nếu được đặt đúng câu hỏi, ChatGPT có thể đưa ra những gợi ý hữu ích để giải quyết vấn đề và tiết kiệm rất nhiều thời gian cho việc nghiên cứu các học phần trong chương trình đào tạo đại học. Đây là lợi ích không thể phủ nhận về tác dụng của ChatGPT có thể được áp dụng trong lĩnh vực giáo dục đại học nếu ta biết cách sử dụng nó.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*. Hà Nội
2. Ban Bí thư (2015), *Chỉ thị 42/2015/CT-TW về tăng sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ, giai đoạn 2015 - 2030*. Hà Nội
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Thông tư số 17/2021/TT-BGDĐT ngày 22/6/2021 quy định về chuẩn chương trình đào tạo; xây dựng, thẩm định và ban hành chương trình đào tạo các trình độ của giáo dục đại học*. Hà Nội
4. Phan Chí Thành (2018). *Cách mạng công nghiệp 4.0 - xu thế phát triển của giáo dục trực tuyến*. *Tạp chí Giáo dục*, số 421, tr 43-46;